

Riktlinjer för förskola och pedagogisk omsorg i Österåkers kommun

Fr. o m. 2023-01-01

Innehållsförteckning

1. Allmänt	3
2. Berättigad till plats	3
3. Öppen förskola	4
4. Anmälan till förskola och pedagogisk omsorg	4
5. Barn i behov av särskilt stöd	4
6. Allmän förskola	5
7. Erbjudande av plats	5
7.1 Erbjudande om plats i förskola för bättre språkutveckling i svenska	5
7.2 Förskola på minoritetsspråk	5
7.3 Platsgaranti	6
7.4 Prioritering av kördning	6
7.5 Inskolning	6
8. Vistelsetid - omsorgsbehov	7
9. Regler under föräldraledighet	8
10. Regler för arbetssökanden	8
11. Val av verksamhet i annan kommun	9
12. Debitering och taxa	9
13. Uppsägning av plats och omplacering	9
13.1 Vårdnadshavares uppsägning	9
13.2 Kommunens uppsägning	10
13.3 Omplacering	10
14. Tillsyn	10
15. Övrigt	11

1. Allmänt

Dessa riktlinjer har fastställts av Kommunfullmäktige för att reglera förskola och pedagogisk omsorg i Österåkers kommun. Konkurrensneutralitet ska råda mellan kommunala och fristående utförare.

Förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg i Österåkers kommun bedrivs utifrån Skollagen, Barnkonventionen, Läroplan för förskolan och Skolverkets allmänna råd. I riktlinjerna anges när en bestämmelse regleras av skollagen (2010:800). Övriga regler är fastställda av Förskole- och grundskolenämnden.

2. Berättigad till plats

Förskola och pedagogisk omsorg ska enligt skollagen tillhandahållas från ett års ålder i den omfattning det behövs med hänsyn till:

- Vårdnadshavares förvärvsarbete
- Vårdnadshavares studier (studiemedelsberättigande eller SFI)
- Vårdnadshavares arbetslöshet eller föräldraledighet
- Barnets eget behov utifrån familjens situation i övrigt.
- Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola, även barn under ett års ålder.¹

I Österåkers kommun erbjuds även förskola/pedagogisk omsorg vid

- Vårdnadshavares sjukskrivning/sjukersättning efter medicinskt omsorgsbehov

För att vara berättigad till placering krävs ett omsorgsbehov på mer än 15 timmar/vecka för förskola och pedagogisk omsorg. Särskilda regler gäller barn till föräldralediga och arbetssökande. Vårdnadshavaren ansvarar för att lämna och hämta barnet i verksamheten.

Den verksamhet som erbjuder plats ansvarar för att placering och vistelsetid sker utifrån riktlinjerna.

Förskola och pedagogisk omsorg ska enligt skollagen tillhandahållas för barn som inte börjat i någon utbildning för fullgörande av skolplikten.² Skolplikten ska börja fullgöras i förskoleklass höstterminen det år barnet fyller sex år, om inget annat beslutas enligt gällande lagstiftning.³

Barnet har rätt att ha kvar sin förskoleplats till och med den 31 juli det år det ska börja i förskoleklass eller skola. Från och med den 1 augusti erbjuds fritidshem enligt kommunens riktlinjer.

Uppehåll i placering får uppgå till högst två månader med bibehållen peng, därefter avslutas placeringen. Uppehåll av plats inom dessa ramar hanteras av huvudman och vårdnadshavare. Vårdnadshavare betalar avgift under uppehållet. Vid längre uppehåll än två månader ska

¹ 8 kap. 5-7 §§

² 8 kap. 3 §

³ 7 kap. 4 §

platsen sägas upp och vårdnadshavaren får då ställa barnet i kö på nytt om behov åter uppstår. För att kunna göra uppehåll av plats måste barnet sammanhängande ha deltagit i verksamheten under minst en månad.

Upphåll i placering får uppgå till högst två månader. Därefter avslutas placeringen.

3. Öppen förskola

Öppen förskola är en del i kommunens förskoleverksamhet och erbjuder barn som står utanför förskolan en förskolepedagogisk gruppverksamhet samtidigt som den ger småbarnsföräldrar möjlighet till kontakt och gemenskap. Öppna förskolan är även en viktig mötesplats för språk och integration. Öppna förskolan är avgiftsfri.

Familjecentrerat arbetssätt

Öppen förskola ingår i en Familjecentral där Österåkers kommun och Region Stockholm samordnar resurser mellan barnmorskemottagning, öppen förskola, barnvårdscentral och socialförvaltningens förebyggande verksamhet. Målsättningen är att genom ett familjecentrerat arbetssätt erbjuda ett brett och samordnat stöd till alla familjer med små barn och att kunna ge extra stöttning när det behövs.

Öppen förskola är en kompletterande form av förskola som riktar sig till barn samt medföljande vårdnadshavare. Öppna förskolan erbjuder barn en pedagogisk gruppverksamhet och ger vårdnadshavarna stöd i föräldrarollen. Öppna förskolan är avgiftsfri.

4. Anmälan till förskola och pedagogisk omsorg

Kommunen ansvarar enligt skollagen⁴ för att barn som är bosatta i Sverige och folkbokförda i kommunen erbjuds plats i förskola eller pedagogisk omsorg från och med ett års ålder. Barnet måste vara en månad innan det kan placeras i kö. För att erhålla en plats krävs ett aktivt val via Österåker kommuns webbaserade kundvalssystem.

5. Barn i behov av särskilt stöd

All verksamhet skall vara öppen för alla barn. Särskilt stöd ska i första hand ges inom ordinarie verksamhet. Verksamheten där barnet är inskrivet har ansvaret för särskilda stödinsatser. Om det framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska rektor enligt skollagen⁵ se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av stödet. För barn som har erbjudits förskola på grund av fysiska, psykiska eller andra särskilda skäl enligt skollagen⁶, tar kommunen endast ut avgift för tid som överstiger 525 timmar per år, motsvarande 15 timmar per vecka, enligt fastställd taxa.

⁴ 8 kap. 5 §

⁵ 8 kap. 9 §

⁶ 8 kap. 7 §

6. Allmän förskola

Allmän förskola innebär att alla barn från och med 1 september det år barnet fyller tre år ska erbjudas förskola under minst 525 timmar om året, vilket motsvarar 15 timmar/vecka. Verksamheten är avgiftsfri och anordnas i förskola.⁷

Verksamheten bedrivs under skolans terminer med uppehåll under skolans lov. Huvudmannen till den enhet där barnet är placerat avgör hur vistelsetiden ska förläggas. I möjligaste mån ska hänsyn tas till vårdnadshavares önskemål.

För att erhålla en avgiftsfri plats i allmän förskola krävs ett aktivt val via ansökan på blankett.

Även barn som är inskrivna i pedagogisk omsorg, ska erbjudas allmän förskola. För dessa barn ska förskolan ses som ett komplement till den andra verksamheten och samverka med denna.

7. Erbjudande av plats

Plats erbjuds enligt kö ordning och ansökningsdatum på den enhet som valts. I Österåkers kommun erbjuds plats tidigast åtta månader före önskat placeringsdatum. Vid erbjudande av plats ska båda vårdnadshavarna bekräfta att platsen önskas.

7.1 Erbjudande om plats i förskola för bättre språkutveckling i svenska

Ett barn som ska erbjudas allmän förskola (se punkt 6) ska erbjudas en plats vid en förskoleenhet även utan att något önskemål om förskola har anmälts av barnets vårdnadshavare om

- barnet är fött utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år, eller
- barnets vårdnadshavare som är bosatta i Sverige är födda utomlands och vistas i Sverige sedan högst fem år

Ett nytt erbjudande om plats ska lämnas inför varje höst barnet inte har en plats i förskola till och med det år då barnet fyller fem år⁸

7.2 Förskola på minoritetsspråk

En hemkommun som ingår i ett förvaltningsområde⁹ enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska¹⁰

⁷ 8 kap.4 §

⁸ 8 kap.14a-c§§

⁹ Sedan 2010 är Österåkers kommun ett finskt förvaltningsområde och har en policy samt riktlinjer för Nationella minoriteter i Österåkers kommun (Dnr: KS 2019/0173)

¹⁰ 8 kap 12b§

7.3 Platsgaranti

När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen enligt skollagen¹¹ erbjuda förskola inom fyra månader. För att vara garanterad en plats i kommunal förskola måste anmälan göras senast fyra månader före önskat startdatum. Om det inte finns plats på önskad förskola innebär platsgarantin att en placering erbjuds på en annan förskola med lediga platser så nära barnets hem som möjligt. Om vårdnadshavare tackar nej till ett erbjudande, eller låter bli att svara inom utsatt tid, är platsgarantin förbrukad. Platsgarantin gäller inte för barn som redan har en plats på en förskola i Österåker och vårdnadshavare önskar byta förskola.

Österåkers kommun godkänner inte dubbla placeringar i förskola, till exempel på grund av växelvis boende vid delad vårdnad.

7.4 Prioritering av köordning

1. Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl har behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola ska enligt skollagen¹² skyndsamt erbjudas plats. Skyndsamt placering kan inte garanteras enligt vårdnadshavarnas önskemål om/ val av förskola.
2. Syskonförtur. Vårdnadshavare har rätt till förtur om man har ytterligare ett barn placerat i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg i Österåkers kommun. Syskonförtur ger rätt till förtur av plats inom den verksamhet som erbjuds av kundvalssystemet. För att underlätta för vårdnadshavarna att ha sina barn placerade på samma enhet ska syskon till barn som redan finns placerade på en enhet och som söker placering till samma enhet, ges företräde till plats inom sin respektive förturskategori.
3. Omplacering. Förturvid omplacering gäller inom den verksamhet som erbjuds av kundvalssystemet. För att underlätta för vårdnadshavarna att ha sina barn placerade på samma enhet ska syskon till barn som redan finns placerade på en enhet och som söker omplacering till samma enhet, ges företräde till plats inom sin respektive förturskategori.
4. Kötid.
5. Barn folkbokförda i annan kommun än Österåker.
Det åligger vårdnadshavaren att meddela ändrad folkbokföring till Österåkers kommun, varefter förturskategori justeras.

Avsteg från kö ordningen kan göras utifrån barnets ålder för att främja gruppammansättningen samt om placeringsdatum för det barn som man vill göra avsteg ifrån ligger mer än 30 dagar fram i tiden. Avsteg beslutas av respektive rektor/pedagogisk omsorg.

7.5 Inskolning

Inskolning sker i överenskommelse mellan vårdnadshavare och personal från avtalat startdatum. Avtalat startdatum för inskolningen får skjutas upp med högst en månad. Under inskolningsperioden deltar vårdnadshavare tillsammans med sitt barn i verksamheten. Full avgift tas ut under inskolningen.

¹¹ 8 kap. 14 §

¹² 8 kap. 14 §

8. Vistelsetid - omsorgsbehov

Barn har enligt skollagen¹³ rätt till förskola och pedagogisk omsorg under den tid vårdnadshavarna arbetar/studerar/söker arbete inklusive resor till och från. För att verksamheten ska kunna planeras på bästa sätt ska schema för vistelsetiden upprättas i samverkan mellan vårdnadshavaren och verksamheten.

I Österåkers kommun erbjuds även förskola/pedagogisk omsorg vid vårdnadshavares arbetslöshet sjukskrivning/sjukersättning efter medicinskt omsorgsbehov. Vårdnadshavare som önskar ändra sitt barns vistelsetid så att det påverkar verksamhetens personalplanering/öppethållande ska inkomma med ändringen minst 14 dagar innan den ska gälla. För ändringar används blankett ”Ändrat omsorgsbehov” som finns att hämta på Österåkers kommuns hemsida. Förskola och pedagogisk omsorg serverar dagligen frukost, ett lagat mål mat och mellanmål. Barnen är olycksfallsförsäkrade under vistelsetiden genom försäkring tecknad av Österåkers kommun.

Ett barn kan beviljas utökad vistelsetid i förskolan om barnet av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling, eller har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Ansökan om utökad tid i förskolan görs av vårdnadshavare, blankett “utökad vistelsetid vid speciella behov”.

Öppettider

Samtliga förskolor har skyldighet att erbjuda öppethållande mellan 06.30 - 18.30. Pedagogisk omsorg ska hålla öppet utifrån vårdnadshavares och barnens behov, högst tio timmar per dag, normalt 07.00 – 17.00, men det är behovet som styr och öppettiderna kan således variera. Vid ändring av öppettider i pedagogisk omsorg sker det med en framförhållning på 4 månader, utföraren ansvarar för att samtliga vårdnadshavare i verksamheten informeras om nya öppettider senast 4 månader innan de träder i kraft.

Under planeringsdagar, två – tre dagar per termin, samordnas verksamheten och vissa verksamheter håller stängt. Alternativ placering ska då erbjudas av den verksamhet där barnet är inskriven. Verksamhet som stänger under sommarens semesterperiod ska vid behov erbjuda en alternativ placering inom kommunen.

¹³ 8 kap. 5 §

9. Regler under föräldraledighet

Enligt skollagen¹⁴ har barn vars vårdnadshavare är föräldralediga enligt föräldraledighetslagen för vård av annat barn, rätt till förskola under minst 3 timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

I Österåkers kommun har vårdnadshavare med barn inskrivna i förskola/pedagogisk omsorg rätt att ha kvar en vistelsetid över 15 timmar per vecka i 30 dagar efter nedkomst.

Barn i åldern 1 – 5 år till vårdnadshavare som är föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, har rätt till förskola och pedagogisk omsorg. Det finns följande val av vistelsetid:

- Vistelsetid på max 15 timmar per vecka hela året
 - Vistelsetid på max 30 timmar per vecka exklusive lov (avser jul-, sport-, påsk-, sommar- och höstlov enligt kommunens läsårsdata för respektive år.)
 - Avgiftsfri allmän förskola för barn 3-5 år, vistelsetid under minst 525 timmar om året, vilket motsvarar 15 timmar per vecka exklusive skollov. Se punkt 6.
- ~~Barn 1 – 5 år. Vistelsetid 15 timmar per vecka hela året.~~
 - ~~Barn 1 – 4 år. Vistelsetid 20 timmar per vecka exklusive skollov. Gäller till och med vårterminen det år barnet fyller fem år.~~
 - ~~Barn 5 år. Vistelsetid 30 timmar per vecka hela året. Gäller från och med höstterminen det år barnet fyller fem år.~~
 - ~~Barn 3 – 5 år. Avgiftsfri allmän förskola, vistelsetid 15 timmar per vecka exklusive skollov. Gäller från och med höstterminen det år barnet fyller tre år.~~

Verksamheten där barnet är placerat avgör hur vistelsetiden ska förläggas. I möjligaste mån ska hänsyn tas till vårdnadshavares önskemål. Avgift erläggs enligt fastställd taxa 12 månader per år (*gäller ej allmän förskola*).

10. Regler för arbetssökanden

Enligt skollagen¹⁵ har barn vars vårdnadshavare är arbetslösa och aktivt arbetssökande rätt till förskola under minst 3 timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

I Österåkers kommun erbjuds arbetssökande vårdnadshavare även vistelsetid över 15 timmar i veckan utifrån vårdnadshavarens omsorgsbehov.

Verksamheten där barnet är placerat avgör hur vistelsetiden ska förläggas. I möjligaste mån ska hänsyn tas till vårdnadshavarens önskemål. Avgift erläggs enligt fastställd taxa 12 månader per år.

¹⁴ 8 kap. 6 §

¹⁵ 8 kap. 6 §

11. Val av verksamhet i annan kommun

Vårdnadshavare kan anmäla att plats önskas i verksamhet i annan kommun. Anmälan sker direkt till den önskade verksamheten. Anordnarens kö regler gäller men Österåkers kommuns riktlinjer. Ersättning till verksamheten utgår i enlighet med Österåkers kommuns fastställda belopp.

För fristående anordnare krävs godkännande att bedriva verksamhet från den kommun där verksamheten är belägen. Österåkers kommun fakturerar vårdnadshavare aktuell avgift. Avtal upprättas mellan Österåkers kommun och mottagande kommun/fristående enhet.

12. Debitering och taxa

Österåkers kommun tillämpar maxtaxa. För vidare information om de olika avgifterna, se "Förskole- och fritidshemstaxa i Österåkers kommun" på Österåkers kommuns hemsida.

Avgiften tas ut 12 månader per år och beräknas på taxekategori, antal barn samt hushållets gemensamma bruttoinkomst. Med hushåll avses ensamstående och make/maka/sambo som är folkbokförda på samma adress.

Avdrag/återbetalning vid barnets frånvaro medges ej. Ansökan om delad faktura kan göras om vårdnadshavarna är folkbokförda på skilda adresser. Obetald avgift kan medföra att barnet avstängs från verksamheten.

13. Uppsägning av plats och omplacering

13.1 Vårdnadshavares uppsägning

Den som inte längre önskar nyttja sin plats ska senast två månader innan barnet slutar anmäla detta via kommunens webbaserade kundvalssystem. Uppsägning görs via Österåkers kommuns webbsida och ska bekräftas av båda vårdnadshavarna. Under uppsägningstiden tas ordinarie avgift ut.

Sägs platsen inte upp av vårdnadshavarna avslutas en placering i förskola och pedagogisk omsorg automatiskt 31 juli det år barnet fyller sex år.

13.2 Kommunens uppsägning

Placering kan efter särskilt beslut upphöra att gälla i följande fall:

- Debiterade avgifter enligt gällande taxa har inte erlagts och en skuld har uppkommit
- Platsen har erhållits på oriktiga grunder
- Platsen har inte nyttjats enligt gällande riktlinjer

Vid uppkommen skuld ska på vårdnadshavares begäran en avbetalningsplan upprättas och påbörjas i de fall hela skulden inte kan betalas omgående. Om detta inte sker kan barnet sägas upp från platsen. Ny placering eller placering av syskon kan inte ske förrän hela skulden är betald. För barn i behov av särskilt stöd görs en särskild prövning innan platsen sägs upp.

13.3 Omplacering

Den som önskar omplacering av ett barn från en verksamhet till en annan ska anmäla detta via kommunen webbaserade kundvals-system. Platsen ska inte sägas upp av vårdnadshavaren utan en ny ansökan om förskola görs via kundvals webbsida

Vid omplacering utgår ersättning under två månader till den enhet som barnet är på väg att lämna, beräknat från det datum omplaceringen registreras.

14. Tillsyn

Kommunen har enligt skollagen¹⁶ tillsyn över förskola och pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen godkänt. Skolinspektionen har tillsyn över övrig verksamhet.

Tillsynen avser att kontrollera om verksamheten uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta beslut om åtgärder som kan behövas för att rätta fel som upptäcks vid granskningen. Den verksamhet som står under tillsyn är skyldig att lämna upplysningar och tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen. Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten. En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten t ex de villkor som gäller för godkännande av enskild verksamhet samt kommunens riktlinjer.

Vid allvarliga missförhållanden eller om ett föreläggande inte följts har tillsynsmyndigheten rätt att återkalla ett godkännande eller beslut om rätt till bidrag. Om ett beslut om återkallande inte kan avvaktas kan tillsynsmyndigheten fatta beslut om tillfälligt verksamhetsförbud.

¹⁶ 26 kap. 2 §

15. Övrigt

Avvikelser från reglerna i enskilda fall prövas och beslutas av Förskole- och grundskolenämnden. Vid force majeure kan verksamhet inte garanteras.

